

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Vrije Basisschool - Rozenregen te MORTSEL

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 9753

Instelling Vrije Basisschool - Rozenregen

Directeur Annemieke FUCHS

Adres Sint-Reinhildisstraat 15_B - 2640 MORTSEL

Telefoon 03-449.56.39

E-mail directie@rozenregen.be

Website www.rozenregen.be

Bestuur van de instelling Ankerwijs vzw

Adres Dianalaan 151 - 2600 BERCHEM

Scholengemeenschap ANKER

Adres Dianalaan 151 - 2600 BERCHEM

CLB Vrij CLB 2 Antwerpen - Middengebied

Adres Sint-Benedictusstraat 14_B - 2640 MORTSEL

Dagen van het opvolgingsbezoek 03-12-2015

Einddatum van het opvolgingsbezoek 03-12-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 08-01-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Dirk JANSSENS

Teamleden Ingrid VAN PEEL, Jacqueline OORTS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	4
3.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek.....	4
3.3 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij.....	5
3.4 Kleuteronderwijs: vaststellingen wiskundige initiatie, mens en maatschappij en wetenschappen	5
3.5 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek.....	9
3.6 Lager onderwijs: mens en maatschappij.....	9
3.7 Lager onderwijs: vaststellingen wetenschappen en techniek en mens en maatschappij.....	9
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	14

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 26-11-2012 tot 29-11-2012 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 29-11-2015 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Kleuteronderwijs - Leergebieden

wiskundige initiatie
 wetenschappen en techniek
 mens en maatschappij

Lager onderwijs - Leergebieden

wetenschappen en techniek
 mens en maatschappij

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Het team van de kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie voldoende na. De leerkrachten besteden intentioneel aandacht aan de wiskundige benadering van (relevante) situaties. Ze stimuleren frequent de ontwikkeling van wiskundige begrippen en vaardigheden via de organisatie van functionele activiteiten.

3.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

De leerkrachten streven de ontwikkelingsdoelen voor wetenschappen en techniek in voldoende mate na. De thematische benadering resulteert in een breed, samenhangend onderwijsleeraanbod, waarbij de leergebieden 'wetenschappen en techniek' en 'mens en maatschappij' op een geïntegreerde wijze aan bod komen. Aspecten van de leef- en belevingswereld van kleuters vormen meer en meer het uitgangspunt voor de organisatie van het onderwijsleerproces.

3.3 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De leerkrachten streven de ontwikkelingsdoelen voor mens en maatschappij in voldoende mate na. De thematische benadering resulteert in een breed, samenhangend onderwijsleeraanbod, waarbij de leergebieden 'wetenschappen en techniek' en 'mens en maatschappij' op een geïntegreerde wijze aan bod komen. Aspecten van de leef- en belevingswereld van kleuters vormen meer en meer het uitgangspunt voor de organisatie van het onderwijsleerproces.

3.4 Kleuteronderwijs: vaststellingen wiskundige initiatie, mens en maatschappij en wetenschappen

Besluitvorming	Het schoolteam pakte het verbeteringstraject planmatig en gefaseerd aan. Het startte met een (her)oriëntering op de visie op hedendaags, kwaliteitsvol onderwijs, zoals vooropgesteld door de visie en basisprincipes van de decretale ontwikkelingsdoelen en eindtermen en de leerplannen. Het schoolteam investeerde structureel in de implementatie van de leerplannen voor wiskunde en het voormalige leergebied wereldoriëntatie, sinds 1 september 2015 gesplitst in 'mens en maatschappij' en 'wetenschappen en techniek'.
Kwaliteitszorg	
Leiderschap	
Visieontwikkeling	

Het team investeerde in een proces van schoolwerkplanning. Visie-ontwikkeling en professionalisering kregen een duidelijke plaats in de aanpak van onderwijskundige aspecten. In het verlengde daarvan ontwikkelde het team afspraken, procedures en instrumenten om de benadering van de leergebieden te optimaliseren. Op die manier slaagde het erin om de gezamenlijke doelgerichtheid binnen de kleuterafdeling structureel en cultureel te verhogen.

Curriculum	Het team koos ervoor om een planningsinstrument van de onderwijskoepel en de leerplannen complementair te gebruiken als referentiekaders om het onderwijsleeraanbod en –proces bij te sturen. Het koos ervoor om de thematische aanpak (verder) te operationaliseren en te enten op de leerplannen. De inbedding van de leerplandoelen in de planning van de thema's resulteert in een geïntegreerde benadering van het onderwijsleeraanbod en –proces.
Onderwijsaanbod	
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	In een eerste fase integreerde het team de leerplandoelen voor wiskundige initiatie in de planning. In een latere fase implementeerde het team de leerplandoelen voor 'mens en maatschappij' en 'wetenschappen en techniek'. De kleuteronderwijzers ontwikkelden en gebruiken daartoe jaar- en weekplannen per leeftijdsgroep waarbij de doelen afhankelijk van de periode van het jaar of de geplande thema's een plaats krijgen.
<i>Actief leren</i>	

In een eerste fase integreerde het team de leerplandoelen voor wiskundige initiatie in de planning. In een latere fase implementeerde het team de leerplandoelen voor 'mens en maatschappij' en 'wetenschappen en techniek'. De kleuteronderwijzers ontwikkelden en gebruiken daartoe jaar- en weekplannen per leeftijdsgroep waarbij de doelen afhankelijk van de periode van het jaar of de geplande thema's een plaats krijgen.

De globale planning van het onderwijsleeraanbod en –proces gebeurt per thema op het niveau van de kleuterafdeling waarbij een (beperkt) aantal primaire (leerplan)doelen per leeftijdsgroep voor de drie leergebieden voorop worden gesteld. De ontwikkelde jaar- en weekplannen vormen hierbij het referentiekader. De volledigheid, de frequentie en de graduele opbouw in de planning van de doelen wordt door leden van het zorgteam centraal bewaakt.

Op die manier is een vrij efficiënte opvolging van de doelgerichtheid van het onderwijsleeraanbod en –proces in de kleuterafdeling mogelijk.

Het team ontwikkelde ter ondersteuning van de planning, uitvoering en evaluatie van het onderwijsleeraanbod en –proces meerdere basisdocumenten. Zo gebruikt het team voor de concretisering van wiskunde onder meer een overzicht van de wiskundige aspecten en mogelijkheden van de beschikbare spelletjes en een begrippenlijst en een groeilijn voor de ontwikkeling van rekentaal en –handelingen per leeftijdsgroep.

Voor de leergebieden ‘mens en maatschappij’ en ‘wetenschappen en techniek’ ontwikkelde het team per leeftijdsgroep zeer concrete overzichten van doelen en inhouden voor de thema’s, geregeld weerkerende activiteiten en voor het aanbod in de hoeken. Het team bracht een overzicht van leerwandelingen en –uitstappen in kaart in een ‘omgevingsboek’. Op die manier tracht het team de werkelijkheidsgerichtheid van het aanbod te verhogen. In de hele school krijgt ‘techniek’ uitdrukkelijk aandacht om een zo volledig mogelijk aanbod te creëren. De kleuteronderwijzers gebruiken een overzicht van expliciete op techniek gerichte accenten en/of activiteiten per thema om de doelgerichtheid en graduele opbouw ervan te bewaken.

Het team slaagt er algemeen in om een evenwichtig en volledig onderwijsleeraanbod te creëren. De concrete uitwerking van de thema’s behoort tot de verantwoordelijkheid van de kleuteronderwijzers. Zij focussen in de eerste plaats op de vooropgestelde doelen maar verruimen het onderwijsleeraanbod en –proces op basis van de eigenheid van het thema. De kleuteronderwijzers bewaken hierbij zowel de volledigheid als de frequentie waarmee doelen aan bod komen. Via de uitwerking van gezamenlijke thema’s en geregeld overleg slagen ze er meer en meer in om een graduele opbouw in het onderwijsleeraanbod te creëren. Ze hebben hierbij meer en meer aandacht voor de (leerplan)doelen die tijdens de reguliere activiteiten bij het thema én tijdens de geregeld weerkerende activiteiten aan bod komen.

Het team investeerde tijdens het optimaliseringstraject ook in de verruiming van de visie op ‘actief leren’ en van de bijbehorende ontwikkelingsstimulerende didactische aanpak. Op dit moment richt het team zich op de optimalisering van de invulling én het gebruik van de hoeken om (leerplan)doelen intentioneel aan bod te laten komen. Een verdere, kritische optimalisering van het onderwijsleeraanbod en de (verdere) ontwikkeling van een krachtige leeromgeving waarin kleuters meer en meer kansen krijgen tot ontdekken, exploreren en experimenteren, kunnen de doeltreffendheid van het kleuteronderwijs nog verhogen.

De huidige planningsmethodiek creëert bij de kleuteronderwijzers duidelijkheid, zekerheid en veiligheid bij de uitwerking van de thema's. Het team is er zo in geslaagd om een relevant, gradueel opgebouwd onderwijsleeraanbod doorheen de kleuterafdeling te voorzien én te bewaken. De toenemende deskundigheid doorheen het optimaliseringstraject en de ontwikkelde procedures en instrumenten maken het volgens het team mogelijk om geleidelijk de planning voor elke leeftijdsgroep flexibel(er) en dynamisch(er) te enten op de beginsituatie van de specifieke kleuters.

Materieel beheer Het team beschikt over voldoende ontwikkelingsmaterialen om het
Uitrusting onderwijsleeraanbod en –proces voor wiskunde, 'mens en maatschappij' en
Ontwikkelingsmaterialen 'wetenschappen en techniek' concreet uit te werken.

De klaslokalen bevatten veelal materialen waardoor de verschillende aspecten en domeinen van de leergebieden geregeld aan bod komen. De beleidskeuze om het onderwijsleeraanbod, in het bijzonder het aanbod in de hoeken, kritisch te onderzoeken en zonodig bij te sturen of uit te breiden, biedt kansen om op school- en klasniveau bijkomende, duurzame (ontwikkelings)materialen aan te schaffen en te integreren in de didactische aanpak.

Evaluatie De kleuteronderwijzers zijn binnen de zorgwerking van de school de eerste
Evaluatiepraktijk verantwoordelijken. Ze staan in voor een frequente opvolging van de
Evenwichtig en representatief ontwikkeling van de kleuters. Informatie uit het kindvolgsysteem en uit de
Kindvolgsysteem overgangsgesprekken biedt een voldoende duidelijk beeld van de beginsituatie
Gericht op bijsturing van de individuele kleuters en de klasgroep bij de aanvang van het schooljaar. De verdere ontwikkeling van de kleuters volgen de kleuteronderwijzers op via geregelde observaties, periodieke screenings en de registratie van beide evaluatievormen in het kindvolgsysteem.

Bij de opvolging van de ontwikkeling vormen de vooropgestelde doelen de primaire invalshoeken voor de evaluatie. De kleuteronderwijzers baseren zich hierbij enerzijds globaal op de leeftijdspecifieke criteria om de ontwikkeling te beoordelen maar houden anderzijds wel rekening met de concrete evolutie van de individuele kleuter.

De kleuteronderwijzers volgen hun kleuters momentaan op tijdens de activiteiten. Via frequente, spontane observaties behouden ze een zicht over het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters en krijgen ze een beeld van de mate waarin de kleuter binnen het aanbod speelt en leert. Daarnaast screenen ze periodiek of de kleuters conform de leeftijdspecifieke verwachtingen evolueert. De gegevens uit de observaties en de screening vormen de basis voor de beoordeling van de items in het kindvolgsysteem. Dit systeem bevat een ruim aantal items voor wiskunde, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek.

Bij onduidelijkheid over de beginsituatie van de kleuter of bij specifieke noden zorgen de kleuteronderwijzers samen met het zorgteam voor een verdere verfijning van de beeldvorming via de bespreking van gezamenlijk uitgevoerde (zorg)activiteiten in de klas en/of de organisatie van bijkomende observaties en structurele overlegmomenten. Op die manier slaagt het team erin om globaal een degelijk beeld te verwerven van de ontwikkeling en de specifieke noden van individuele kleuters en van de klasgroep.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Het schoolteam beschikt over een duidelijk en concreet zorgplan waarin zowel de schooleigen zorgvisie, de verschillende zorgniveaus als de verschillende taken en opdrachten op een duidelijke manier een plaats krijgen. Dit zorgplan vormt meer en meer het algemeen kader om een zorgcontinuüm binnen de kleuterafdeling te creëren.

De mate waarin het zorgcontinuüm op dit moment als denk- en werkkader door het team wordt gebruikt is nog veeleer beperkt. De directeur en het zorgteam actualiseerden het zorgplan van de school om geleidelijk via het proces van schoolwerkplanning het zorgcontinuüm en een bijbehorend vademecum van de onderwijskoepel in de school- en klaswerking te implementeren.

In de praktijk trachten de kleuteronderwijzers zeer kort op de bal te spelen en vanuit frequente observaties tijdens de activiteiten onmiddellijk in te spelen op het speel- en leergedrag van de kleuters. Ze trachten binnen hun opdracht(en) zoveel mogelijk aan te sluiten bij de beginsituatie van de individuele kleuters en in te spelen op verschillen tussen kleuters. Deze initiatieven leiden geleidelijk tot een preventief en gedifferentieerd onderwijsleeraanbod en –proces.

De recente aandacht voor het gebruik van een meer ontwikkelingsstimulerende en autonomieverlenende leerkrachtenstijl daagt op dit moment het team nog uit om verder te bouwen aan een krachtige leeromgeving.

De organisatie van zorgbrede en zorgverbredende activiteiten behoort in toenemende mate tot de ‘dagelijkse’ praktijk. Verschillen in beginsituatie of ontwikkeling vormen meer en meer de basis voor differentiatie. De kleuteronderwijzers differentiëren in tempo, materialen, niveau en/of begeleiding. Zij worden hierin bijgestaan door leden van het zorgteam.

De kleuteronderwijzers en de leden van het zorgteam delen bij specifieke noden de verantwoordelijkheid om een passend aanbod te voorzien. De organisatie van periodiek overleg tussen klas- en zorgleerkracht maar ook de frequente informele overlegmomenten resulteren in een structurele samenwerking tussen kleuteronderwijzers en zorgteam. Samen gaan ze op zoek naar een gerichte begeleiding voor de zorgvraag van de kleuters. Dit overleg levert niet enkel concrete tips en afspraken voor verdere zorginterventies op maar heeft eveneens een positief effect op de verdere, professionele ontwikkeling van de betrokken leerkrachten.

Wanneer de schooleigen begeleiding van de kleuter onvoldoende resultaten oplevert, wordt het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) betrokken bij de bespreking van de kleuters tijdens het multidisciplinair overleg (MDO). Tijdens dit overleg trachten de betrokkenen de beeldvorming te verbreden en de individuele zorgvraag van kleuters verder te verfijnen. De organisatie wordt geleidelijk meer en meer gebaseerd op de pijlers van handelingsgericht werken en beoogt een structurele, multidisciplinaire ondersteuning van de ontwikkeling van de kleuters met specifieke zorgvragen. Afhankelijk van de aard van deze zorgvraag worden ouders, externe hulpverleners en/of CLB-medewerkers bij het overleg en de aanpak van de zorgvraag betrokken.

3.5 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

Het team realiseert in voldoende mate de eindtermen voor het leergebied 'wetenschappen en techniek'. Het benadert de leergebieden 'wetenschappen en techniek' en 'mens en maatschappij' op een geïntegreerde manier. Het team focust op creëren van een evenwichtig, volledig onderwijsleeraanbod. De pedagogisch-didactische aanpak richt zich in toenemende mate op een krachtige leeromgeving waarbij leerlingen meer en meer kansen krijgen om actief, interactief en/of coöperatief te leren. De toenemende aandacht voor brede evaluatie biedt vele kansen om de verwerving van kennis en inzichten en de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes bij de leerlingen in kaart te brengen, te analyseren en – waar nodig – te ondersteunen.

3.6 Lager onderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

Het team realiseert in voldoende mate de eindtermen voor het leergebied 'mens en maatschappij'. Het benadert de leergebieden 'wetenschappen en techniek' en 'mens en maatschappij' op een geïntegreerde manier. Het team focust op creëren van een evenwichtig, volledig onderwijsleeraanbod. De pedagogisch-didactische aanpak richt zich in toenemende mate op een krachtige leeromgeving waarbij leerlingen meer en meer kansen krijgen om actief, interactief en/of coöperatief te leren. De toenemende aandacht voor brede evaluatie biedt vele kansen om de verwerving van kennis en inzichten en de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes bij de leerlingen in kaart te brengen, te analyseren en – waar nodig – te ondersteunen.

3.7 Lager onderwijs: vaststellingen wetenschappen en techniek en mens en maatschappij

Besluitvorming	Het team van de lagere afdeling volgde de voorbije jaren een
Kwaliteitszorg	optimaliseringstraject waarbij het in een eerste fase initiatieven nam om de kijk
Leiderschap	op het toenmalige leergebied wereldoriëntatie te verruimen en te
Visieontwikkeling	veralgemenen. Deze (her)oriëntering resulteerde in de keuze om een leerlijn te ontwikkelen en een meer multiperspectieve aanpak te creëren. Gaandeweg stelde het team de nood aan meer inhoudelijke ondersteuning vast en

bestudeerde het meerdere onderwijsleerpakketten met het oog op een mogelijke implementatie ervan.

Het team zette intensief in op de ontwikkeling van de gezamenlijke doelgerichtheid. Frequentie overleg- en werkmomenten leidden tot de keuze voor een schooleigen benadering van het onderwijsleeraanbod en –proces en de bijbehorende eigen uitwerking van thema's. Het besef van de noodzaak van verticale en horizontale samenhang leidde tot een structurele (verdere) ontwikkeling van een schooleigen visie, van afspraken, procedures en instrumenten om het onderwijsleeraanbod en –proces op een gelijkgerichte manier vorm te (kunnen) geven.

Op dit moment focust het team op de verdere optimalisering en verfijning van het onderwijsleeraanbod en –proces en op de structurele verankering ervan in het totale aanbod. Het team hecht meer en meer belang aan de ontwikkeling van een kwaliteitszorgsysteem om de effectiviteit van het onderwijsleeraanbod en –proces in kaart te brengen en te analyseren en – waar nodig – bij te sturen. Het toenemend reflectief vermogen van het team leidde en leidt tot een duidelijk(er) zicht op de huidige kwaliteit van het aanbod en proces én op optimaliseringskansen in de nabije toekomst.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Het team koos ervoor om het onderwijsleeraanbod en –proces zelf vorm te geven via de uitwerking van eigen thema's. Het team ontwikkelde een schooleigen visie, geënt op de visie en kerngedachten uit het leerplan en de eindtermen van het voormalige leergebied wereldoriëntatie, sinds 1 september 2015 gesplitst in de leergebieden 'mens en maatschappij' en 'wetenschappen en techniek'.

Het team investeerde structureel in de implementatie van het leerplan. De keuze voor een eigen, thematische benadering leidde tot duidelijke afspraken en procedures en tot het gebruik van transparante en functionele instrumenten om het onderwijsleeraanbod en –proces te plannen, uit te voeren, te evalueren en – waar nodig – bij te sturen.

Dit traject leidde tot de huidige praktijk waarbij de onderwijzers op een structurele en vergelijkbare manier vorm geven aan het onderwijsleeraanbod en –proces voor beide leergebieden. Het team beschikt over een inventaris van (leerplan)doelen per leerjaar met een duidelijke aanduiding van de beheersingsniveau en een verwijzing naar de eindtermen. Deze inventaris is richtinggevend voor de globale planning voor elk leerjaar.

Het team ontwikkelde de voorbije jaren een leerlijn die een graduele opbouw over de leerjaren heen vooropstelt. Deze leerlijn bevat een overzicht van de thema's per leerjaar, aangevuld met informatie over lesonderwerpen, doelen en inhouden. Daarnaast maakte het team specifieke schoolafspraken over de voorstelling en het gebruik van tijdskaders en over de geleidelijke aanpak van de doelen voor ruimte. In het verlengde van de kleuterafdeling maakten de onderwijzers een inventaris van de onmiddellijke en ruimere omgeving om

leerwandelingen en –uitstappen doelgerichter in te bedden in de behandelde thema's.

De onderwijzers baseren zich onder meer hierop om de thema's concreet uit te werken. Om de thema's inhoudelijk in te vullen, gebruikt het team een onderwijsleerpakket als eerste, algemeen kader om inhouden en werkvormen te bepalen. De teamleden gebruiken daarnaast ook andere bronnen om de thema's een brede(re) invulling te geven. Ze houden daarbij geleidelijk meer rekening met de interesses en de ruime(re) leef- en ervaringswereld van de leerlingen om de werkelijkheidsgerichtheid van het aanbod te verhogen.

Het team volgt op dit moment een zelfde planningsmethodiek. Via een brainstorm brengen de onderwijzers de lessen per domein in kaart. Ze focussen daarbij in toenemende mate op horizontale samenhang met andere leergebieden en met de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren, sociale vaardigheden en/of ICT. Per thema stellen ze doelen uit de leerlijn voorop. Deze methodiek leidt geregeld tot een vrij uitgebreide lijst van doelen waarbij leerkrachten het niet altijd vanzelfsprekend vinden om de doelgerichtheid van het onderwijsleeraanbod en –proces duidelijk te houden.

De interpretatie van de doelen gaat echter soms verder dan deze in se inhouden, waardoor het niveau en de moeilijkheidsgraad van de lessen geregeld hoger zijn dan het leerplan vooropstelt. De onderwijzers focussen nog vooral op de leerjaarspecifieke doelen en voorzien nog veeleer beperkt in een differentiatie in doelen. De mate waarin de onderwijzers oog hebben voor de didactische frequentie waarmee doelen binnen het eigen leerjaar aan bod (moeten) komen, groeit geleidelijk. Het team neemt initiatieven om te bewaken of alle doelen aan bod komen. De onderwijzers informeren de opvolgende collega('s) wanneer dit voor één of meerdere doelen niet het geval is.

De multiperspectiviteit die het leerplan vooropstelt, vormt structureel nog geen beoordelingscriterium om de kwaliteit van het onderwijsleeraanbod en –proces te onderzoeken en – waar nodig – bij te sturen. Dit leidt geregeld nog tot een vrij domeinspecifieke invulling waardoor kansen worden gemist om vanuit de samenhang leerlingen zelf inzichten te laten verwerven en (cognitieve) vaardigheden te laten ontwikkelen.

Positief is de toenemende plaats die de onderwijzers geven aan exploreren en onderzoeken en aan actief, interactief of coöperatief leren. Leerlingen krijgen meer en meer kansen om het leren zelf in handen te nemen en zo 'wereldoriënterend' te leren. Hoewel de onderwijzers in hun pedagogisch-didactische aanpak hieraan meer en meer aandacht besteden, kan de verdere ontwikkeling van een krachtige leeromgeving de effectiviteit van het wereldoriënterend onderwijs nog verhogen.

Materieel beheer

Uitrusting

Leermiddelen

De school investeerde in de uitbreiding van de leermiddelen voor 'mens en maatschappij' en 'wetenschappen en techniek'. De toenemende aandacht voor het 'explorerend beleven' van de werkelijkheid leidt meer en meer tot de organisatie van doelgerichte waarnemingen en uitstappen, waardoor 'de wereld' meer en meer wordt gebruikt als invalshoek voor het leren van de leerlingen. Het team startte met de aanmaak van een omgevingsboek om ook de eigen onmiddellijke én ruime(re) omgeving sterker te benutten als invalshoek voor het 'wereldoriënterend onderwijs'.

De onderwijzers kunnen gebruik maken van één of meerdere onderwijsleerpakketten, naslagwerken en het internet om het onderwijsleeraanbod en –proces inhoudelijk en didactisch uit te werken. De toenemende, structurele aandacht voor onderlinge afstemming biedt eveneens heel wat mogelijkheden om materialen met elkaar te delen of uit te wisselen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Leerlingvolgsysteem

Gericht op bijsturing

Het team nam de voorbije jaren initiatieven om de evaluatiepraktijk geleidelijk te verbreden om zowel de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes als de verwerving van kennis en inzichten op een doordachte manier in kaart te brengen. Tegelijk investeerde het team in de ontwikkeling van een actuele, relevante visie op evaluatie, waardoor de onderwijzers meer dan in het verleden een evenwicht trachten te vinden tussen formatieve en summatieve evaluatie.

De onderwijzers bepalen bij de planning welke evaluatievorm(en) ze op het einde van de les of het thema willen gebruiken om de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen. Deze aanpak heeft duidelijk een stimulerende functie om op een doordachte manier te bepalen of de evaluatie gericht is op de beoordeling van kennis, inzichten, vaardigheden en/of attitudes.

Al deze initiatieven brengen met zich mee dat er aandacht is voor gevarieerde evaluatievormen. De mate waarin die ook effectief en efficiënt benut worden, is leerkrachtafhankelijk, waarbij soms de evaluatie (nog) sterk gericht is op de (reproductie van) kennis. De mate waarin de onderwijzers hun leerlingen via een toetswijzer voorbereiden op een toets beoogt in de eerste plaats het behalen van hoge resultaten en (nog) minder het verkrijgen van een duidelijk beeld van de ontwikkeling van de leerlingen. Ook de evaluatie van de ontwikkeling van vaardigheden vertoont nog duidelijke verschillen en is geregeld nog vooral gericht op de beoordeling van meer generieke en nog minder op leergebiedspecifieke vaardigheden. Het gebruik van een gespreks- en kijkwijzer biedt kansen om kritisch te reflecteren over de keuzes bij de uitwerking van thema's, onder meer voor evalueren.

De toegenomen aandacht voor brede evaluatie leidt geleidelijk tot een breder (in)zicht op de ontwikkeling van de leerlingen. Het team vindt het nog niet vanzelfsprekend om vormen van formatieve evaluatie structureel te gebruiken om een (tussentijds) beeld van de leerlingen te verkrijgen en te gebruiken in het vervolgaanbod.

De huidige rapporten bevatten naast de behaalde resultaten op toetsen informatie over de behandelde thema's en een beschrijving van en feedback over verworven vaardigheden en attitudes. Een perspectief om niet of beperkt verworven kennis, inzichten, vaardigheden of attitudes (samen) aan te pakken, maakt geen structureel deel uit van de rapportering.

Het team besteedt meer en meer aandacht aan de ontwikkeling van een kwaliteitszorgsysteem om de effecten van het onderwijs in kaart te brengen, te analyseren en – indien nodig – verbeteracties op te zetten. Naast een geleidelijke toename van het gebruik van schooleigen evaluatiegegevens benut het team meer en meer de resultaten op de eindtoetsen van de onderwijsschool om een meer objectief beeld op de onderwijsresultaten te krijgen.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Leer gebiedspecifieke leerbegeleiding bestaat in de eerste plaats uit de onmiddellijke ondersteuning en feedback tijdens de lessen. De onderwijzers trachten kort op de bal te spelen om moeilijkheden zoveel mogelijk te vermijden.

De mate waarin de onderwijzers doordacht differentiëren binnen het reguliere aanbod is nog veeleer beperkt. De uitgesproken aandacht voor (de klassikale aanpak van) de leerjaar specifieke doelen staat een meer gedifferentieerde benadering van het onderwijsleeraanbod en –proces nog tot op zekere hoogte in de weg.

De verbredende evaluatiepraktijk leidt evenwel geleidelijk tot een toenemende aandacht voor beide leer gebieden in het overleg over de leerlingen. Het effect daarvan is dat de onderwijzers remediëring geleidelijk meer vanzelfsprekend beginnen te vinden. Ze nemen geleidelijk meer initiatieven om opgemerkte moeilijkheden klassikaal, in groep of individueel te remediëren of structureel (terug) te plannen in het vervolgaanbod. De doeltreffendheid van de leerbegeleiding én van het reguliere aanbod wordt hierdoor geleidelijk positief beïnvloed.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Dirk JANSSENS de inspecteur-verslaggever	Annemieke FUCHS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	